

Laat ik me vaccineren tegen COVID-19 of niet?

De eerste vaccinaties zijn gezet. Ondanks dat er nog veel onduidelijkheid is over de vaccins, hun effect op ziekenhuisopnames en de bijwerkingen op lange termijn zullen alle mensen vanaf 18 jaar een uitnodiging hiervoor ontvangen. Ondanks alle nog levende vragen zal er dus van u verwacht worden dat u een keuze maakt. Wil ik me laten vaccineren of niet? Wil ik dat nu of wellicht pas later? Doe ik dat voor mijn gezondheid of omdat ik bang ben dat ik anders vrijheden inlever? Laat ik mijn vaccinatie registreren of niet? Zo ja, wat gebeurt er dan met mijn gegevens?

In het onderstaande willen wij op deze vragen in gaan. Deze informatie is zo objectief en eerlijk als mogelijk is. Zoals gezegd: veel is nog onbekend en waar het antwoord op bepaalde vragen niet zeker bekend is, zullen we dat ook eerlijk aangeven.

Wel of niet vaccineren?

Vele patiënten vragen zich af of ze zich (nu al) willen laten vaccineren tegen het SARS-COV2 virus, wat ik hier voor het gemak het coronavirus zal noemen. Maar is er al genoeg bekend? Wat zijn de overwegingen om wel of niet te vaccineren? De overheid stimuleert het vaccineren, en geeft daarbij niet altijd objectieve informatie. Opvallend is bijvoorbeeld dat de voordelen wel, maar de nadelen veel minder genoemd of eenvoudig weggewuifd worden. Uitspraken als de vergelijking van het vaccin met een frikandel zijn bijzonder onhandig en geven niet de indruk dat twijfels die mensen kunnen hebben serieus genomen worden. De opmerking van de minister dat het vaccin 'uit en te na onderzocht en veilig is' is ronduit onjuist. Het feit dat de vaccinatie met het Astra Zeneca meermaals onderbroken werd geeft al aan dat zich toch problemen voorgedaan hebben waar men niet op gerekend had. Dat is ook niet verwonderlijk. Het vaccin is immers nog in onderzoek, waarbij juist die effectiviteit en veiligheid moeten blijken. Dat onderzoek loopt nog enkele jaren; de onderzoeksgroep wordt gevormd door de mensen die zich laten vaccineren. Over de veiligheid op lange termijn weten we vrijwel niets. Over de duur van de bescherming en de besmettelijkheid na vaccinatie is eveneens weinig bekend. Kwetsbare groepen, bijvoorbeeld mensen die afweeronderdrukkende medicijnen krijgen en hoogbejaarden zijn niet onderzocht. Ook weten we niet wat het effect is op mensen die al COVID-19 doorgemaakt hebben. Dat alles maakt het maken van een juiste keuze niet gemakkelijker.

Tot overmaat van ramp zijn er ook onder experts verschillende meningen, die niet altijd gelijkwaardige ruimte krijgen in de voorlichting. Dit stuk is bedoeld om u volledig en eerlijk te informeren voor zover dat met de huidige stand van kennis mogelijk is. Wie dieper in de stof

wil duiken wordt verwezen naar de uitstekend gedocumenteerde [informatiepagina met veelgestelde vragen](#) van de Stichting Artsen Covid Collectief, een groep onafhankelijke artsen die zich inzet voor eerlijke informatie over COVID-19 en waarvan ook dokter Vingerhoets deel uitmaakt.

Bij de meeste vaccins die gebruikt worden is er al vele jaren ervaring en kennen we de voor- en nadelen. Bij het coronavaccin is dat helaas anders. De eerste vaccins die Nederland bereiken, berusten op een nieuw werkingsmechanisme. Er is nog vrij weinig ervaring mee. Dat betekent dat we niet kunnen zeggen wat precies de effecten op lange termijn zouden kunnen zijn. Bij de meeste vaccins lijkt de kans op bijwerkingen op langere termijn niet groot. Maar bij de zogenaamde RNA vaccins, gaat het om een geheel nieuw type vaccin, niet vergelijkbaar met de oudere vaccins. Met de toepassing hiervan op grote schaal is nog nooit eerder ervaring opgedaan.

Bij de beoordeling van een vaccin is er ten eerste een verschil tussen werkzaamheid en effectiviteit.

Werkzaamheid betekent dat de kans op een infectie afneemt door een vaccin. Dat is bij dit vaccin inderdaad het geval. Hoe groot die werkzaamheid is, is niet precies bekend. Het getal van 95% dat genoemd wordt, klopt niet helemaal. Dit heeft het RIVM ook gezegd, maar de regering houdt wel aan dit getal vast. De werkelijke bescherming voor het individu is veel lager. Dit wordt ook uitgelegd in de bovengenoemde webpagina van het Artsen Covid Collectief.

Effectiviteit betekent dat het vaccin niet alleen beschermt tegen een griepachtig ziektebeeld (zoals dit bij de meeste mensen voorkomt), maar dat het ook voorkomt dat u in het ziekenhuis komt of overlijdt aan het virus. Deze effectiviteit is niet precies bekend, want hiernaar is niet specifiek onderzoek gedaan. Kortom: je voorkomt met het vaccin wel gevallen van corona, maar meer dan 98% van de besmettingen verlopen mild ([zoals ook bevestigd door het RIVM](#)). Wat we wel weten is dat je honderden mensen moet vaccineren om 1 besmetting te voorkomen en vele tienduizenden mensen moet inenten om 1 sterfgeval te voorkomen.

Verder is nog niet bekend hoe lang de eventuele bescherming duurt en of vaccinatie wel nodig is als je al corona gehad hebt. Ook is onvoldoende bekend over de vraag of gevaccineerden het virus niet alsnog kunnen overbrengen en daarmee toch nog anderen kunnen besmetten. De regels die de overheid heeft opgesteld over afstand houden blijven dus ook na vaccinatie van kracht, ook al heeft het OMT al lang geleden aangegeven dat

mondkapjes [medisch gezien niet zinvol zijn](#) en vooral een psychologisch effect hebben. Terug naar normaal kan dus na vaccinatie nog steeds niet.

In het algemeen is bekend dat oudere mensen na vaccinatie vaak minder afweer opbouwen dan jongeren. Dat zou betekenen dat zij minder goed afweer opbouwen na vaccinatie. Daar staat dan weer tegenover dat jongeren meestal toch al niet heel ziek worden van het virus en ouderen soms wel.

Is het vaccin veilig?

De eerste vaccins die in Nederland komen zijn van een nieuw type. Hiermee is nog zeer weinig ervaring. In de medische vakbladen wordt er doorgaans van uitgegaan dat het vaccin op termijn redelijk veilig is, maar er is discussie over. Dat is niet ongebruikelijk bij nieuwe behandelingen. Het betekent echter wel dat we daarover gewoon eerlijk moeten zijn. De bewering van minister de Jonge dat het vaccin 'hartstikke veilig' is, is eenvoudigweg geen eerlijke voorlichting en daarmee misleidend: het eerlijke verhaal is dat we dat nog niet weten. Het onderzoek hiernaar loopt nog enkele jaren door.

De gevallen van trombose na vaccinatie waren aanleiding om het AZ vaccin niet meer toe te dienen aan mensen onder de 60 jaar. Dat lijkt verstandig: hoewel de kans op trombose bij jongere mensen erg klein is, kwam het juist voor bij mensen die van COVID ook weinig te vrezen hadden en die normaliter helemaal geen trombose gekregen zouden hebben. En als je voordeel vrijwel nul is, is ook een klein risico al snel te groot: het is niet ethisch om mensen in te spuiten met een voorwaardelijk goedgekeurd vaccin als zij daarvoor zelf geen indicatie hebben.

Bijwerkingen zoals hoofdpijn, flinke koorts, een griepig gevoel, komen vaak voor. Ze zijn doorgaans na enkele dagen over. Het is mogelijk dat er ernstige bijwerkingen zijn, die minder vaak voorkomen. Daar kom je pas achter als er heel veel mensen gevaccineerd zijn. Zover zijn we nog niet. Allergische reacties kunnen voorkomen en sommige mensen kunnen heftig allergisch zijn. Als je daarmee bekend bent, moet je echt eerst met je arts overleggen.

Over eventuele schadelijke effecten op ongeboren kinderen is vrijwel niets bekend. Bij mensen is daarmee geen ervaring en proeven bij dieren zijn niet gedaan of niet afgerond. Bij zwangerschap wordt daarom aangeraden om met vaccinatie te wachten, maar individuele omstandigheden kunnen van invloed zijn op de beslissing. De fabrikant raadde eerst aan om na vaccinatie minimaal 2 maanden niet zwanger te worden. Later is dit advies weer ingetrokken, maar het is onduidelijk waarom.

In Noorwegen en Duitsland zijn recent enkele tientallen met name zeer kwetsbare hoogbejaarden overleden kort na het toedienen van een vaccin. Dat wil overigens niet zeggen dat het vaccin de oorzaak van het overlijden was. Wel dient dit onderzocht te worden. Ook zijn er meerdere gevallen beschreven van corona-uitbraken in bejaardenhuizen kort na een eerste vaccinatie. Het is niet helemaal zeker hoe dit komt. Voor zeer kwetsbare ouderen is het dus extra belangrijk om goed na te denken of men het vaccin wel wil hebben. Dit is bijzonder lastig, omdat kansen op voordelen en nadelen onbekend zijn.

Het vaccin is voorlopig goedgekeurd door de officiële instanties in Europa. In dit geval is dat geen garantie dat het vaccin veilig is. Dat komt omdat er een versnelde procedure van goedkeuring is gebruikt. Bij een normale goedkeuring wordt de veiligheid en werkzaamheid voor de registratie jarenlang zeer grondig onderzocht. Bij de huidige versnelde procedure echter is er minder tijd vooraf geweest en wordt er extra goed gelet op het effect en de bijwerkingen *nadat* grote groepen mensen gevaccineerd zijn. Het gaat bij dit vaccin dan ook om een voorlopige goedkeuring en het onderzoek loopt nog. Pas na langere tijd en na veel vaccinaties ontstaat -achteraf dus- een definitiever beeld van veiligheid en werkzaamheid. U dient zich dus goed te realiseren dat u een vaccin krijgt waarnaar het onderzoek nog loopt; wie zich laat vaccineren en registreren fungeert dus in feite als proefpersoon voor dit onderzoek.

Is het vaccin verplicht?

Nee, het vaccin is vrijwillig. Toch is dit een belangrijke vraag. De regering heeft steeds gezegd dat vaccinatie niet verplicht zal worden. Echter, veel mensen voelen toch wel degelijk druk om zich te laten vaccineren. Zo kan het zijn dat een werkgever druk uitoefent op een werknemer om zich te laten vaccineren. De vrijwilligheid kan hierdoor onder druk komen te staan. De regering suggereert dat ongevaccineerde mensen beperkingen opgelegd zullen krijgen. Dit is voor veel mensen een reden om het vaccin toch te nemen. Ik denk dat dat een verkeerd beleid is: een vaccin is een medische ingreep. Reden om dat te nemen mogen alleen meidsch van aard zijn. Zeker als het nog in onderzoek is kan het onmogelijk zo zijn dat u beperkt wordt puur omdat u dat vaccin niet wilt.

Het liefst wil de regering dat u uw gegevens automatisch laat doorgeven aan het RIVM. Bij de uitnodiging wil de regering dat uw huisarts u toestemming vraagt door het zetten van een kruisje op een formulier. De meeste huisartsen doen dat ook. *Wij doen dat echter niet.*

De reden is dat wij zeer zwaar tillen aan uw privacy en aan het beroepsgeheim. Medische gegevens worden in principe nooit aan anderen verstrekt. Dat kan alleen als

- u heel goed weet wat er gevraagd wordt
- u heel goed weet waarvoor uw gegevens gebruikt worden
- uw gegevens veilig blijven voor onbevoegden
- u daar zeer duidelijk toestemming voor heeft gegeven met uw handtekening

Het is in dit geval onduidelijk wat men met uw gegevens doet. Men vraagt gegevens over uw diagnoses samen met uw naam en adresgegevens en stelt dat dat nodig is voor onderzoek, Maar daarvoor zou men ook anonieme gegevens kunnen gebruiken.

Ook hebben instanties als GGD en RIVM geen goede reputatie waar het betreft de beveiliging van persoonlijke informatie.

Wij beschouwen dit dan ook als een inbreuk op uw privacy en werken niet mee aan het verstrekken van uw gegevens aan het RIVM. Wilt u dat toch wel, dan kunt u hierom schriftelijk verzoeken met een getekende verklaring.

Jan Vingerhoets vindt de eigen regie en privacy van zijn patiënten zeer belangrijk en heeft hierover een [kritisch stuk](#) geschreven en wij raden u aan dit vooraf te lezen.

Indien u van mening bent dat er druk op u wordt uitgeoefend om u te laten vaccineren kunt u dat aan ons mededelen. *Wij zullen u nooit tegen uw wil in vaccineren.*

Hoe moet ik beslissen?

Het kan lastig zijn om nu te beslissen wat voor u het beste is. Informatie op internet en social media is niet altijd even betrouwbaar. Helaas is er, ook voor artsen, nog veel onbekend en kan informatie in de loop van de tijd wijzigen. Dat maakt het moeilijker er om alle informatie goed af te wegen. Indien u zich zo goed mogelijk hebt geïnformeerd en zich bewust bent van de voor- en nadelen kunt u beter afwegen of u zich wilt laten vaccineren. Het kan zijn dat u het vaccin zo snel mogelijk wilt hebben. Het is ook mogelijk dat u liever nog wilt wachten of dat u helemaal geen vaccin wilt. Uiteraard kunt u bij uw huisarts terecht om met u mee te denken, want wij vinden het belangrijk dat u ondanks alle onzekerheden uw eigen keuze kunt maken en dat u daarin gerespecteerd wordt. Want uiteindelijk bent u zelf de baas over uw lichaam. Wat ons betreft blijft dat zo!

Deze informatie is gebaseerd op de actuele bij ons bekende informatie en bedoeld om u te ondersteunen bij het maken van uw eigen keuzes. De informatie wordt regelmatig up to date gehouden. Meer informatie vindt u op de [informatiepagina met veelgestelde vragen](#) van de

Stichting Artsen Covid Collectief, een groep onafhankelijke artsen die zich inzet voor eerlijke informatie over COVID-19.